

FOAIA DIECEZANĂ

Organul eparhiei ortodoxe române a Caransebeșului

APARE DUMINECA

Prețul abonamentului:

Pe un an 36 coroane (18 Lei)
Pe jumătate de an 18 " (9 ")
Pe un pătrar de an 9 " (4 ")
Un număr 70 fiteri (35 bani)

Manuscrisurile, cărțile, revistele, publicațiile periodice sau ziarele cari au schimbul cu „FOAIA DIECEZANĂ”, se trimit pe adresa: V. LOICHITA, redactor în Caransebeș, iar banii de prenumărațiune și inserțiuni administrațiunii „Tipografia și Librăria diecezană” în Caransebeș (Județul Caras-Severin), Telefon Nr. 30. Manuscrisurile nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor:

Pentru publicațiuni oficiale, concurse, edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte 20 cor., până la 200 de cuvinte 25 cor., de aci în sus 30 cor.

ICOANE CULTURALE

din trecutul Caransebeșului.

De Dr. Dimitrie Cioloca.

(Continuare)

Pornind din praxa dovedită de istorie, că acolo, unde rezidau căpeteniile administrației politice, rezidau și cele bisericesti, putem presupune, cu tot dreptul, că nici în Caransebeș nu va fi fost altfel. Stând deci lucrul așa, — iar că episcopie a existat în Caransebeș deja în sec. XVI., o dovedesc istoricii români și străini — este afară de orice îndoială, că se va fi dezvoltat și oarecare viață culturală. Pelângă episcopia din Caransebeș există doară și o mănăstire românească, și anume în apropierea bisericii s. George, — azi biserica catedrală — și anume pe malul stâng al canalului, numit acuma la 1581 „aqua monachorum”, adică apa călugărilor.

Istoria comproabă, că mănăstirile erau primele foculare de educație și cultură. Călugării buni aduneau în jurul lor copii și tineret și îi instruau, îi introduceau în elementele scrisului și cetitului. Lectura cărților sfinte, executarea cântărilor bisericesti erau obiectul predilect al preocupărilor lor.

Că așa va fi fost aceasta și în Caransebeș, se vede și de acolo, că acuma în documentele cele mai vechi ni-se amintesc Români ca purtători de funcții înalte. Așa d. e. în sec. XII. ni-se amintește un castelan al cetății Sebeș cu numele de Ubul (Ivul). Urmasi de-ai acestui Ivul, acum Ivu, existau totdeauna în orașul nostru și există și azi în jur, de ex. în Brebu. La 1363 ni-se amintește un jude al Caransebeșului, care a fost chinezul Sturza, deci Român. Regele Sigismund la 1429 dăruiește familiei „Bizere” — azi „Bizerea” și „Bizerea” — un loc de casă în Caransebeș. Mihai Cerneanul și Petru Danciul în sec. XV. erau bani ai Severinului. „Nemeși” (nobili) erau pe timpul acela: Stefan Macioveanul, Mihai Bobul, Valentin Măgureanul, despre cari nu se

poate presupune că s'ar fi putut ridica la așa demnități dacă nu ar fi știut cel puțin carte. Ori, cum Caransebeșul încă înainte de 1450 era un centru comercial și industrial, ba pe la 1557 era decretat ca depozit comercial și loc de întâlnire între producenți și consumenți din orient și occident, — se poate oare presupune că neguțatori români ca Stamat, Ion și Toma Grecul, Nicolae Cârman și fiii săi Lupu și Păun, cari toți ni-se amintesc curând pe la 1573, să nu fie știut carte? Iar școala unde vor fi cercetat-o dacă nu la călugării din Caransebeș? Cumcă pe lângă mănăstiri existau de fapt școale de acestea, ni-o mărturisește și următoarea notiță descoperită într'un octoih manuscris al bisericii s. George de aici. Notița este următoarea: „Scrisani eu dascălul Moldovan dela Mănăstirea Ploșca din Ardeal și am scris la anul 1695, când au mers Apafi craiul Ardealului la Peșta când au fost blagoviștenile în luna Paștilor și era frig și nemții în țară”.

Din școala aceasta modestă vor fi și ieșit și preoții bisericilor din Caransebeș.

Cam în seest timp, adică în sec. XVI. și ca un rezultat de sigur neașteptat de contrarii bisericii noastre dar de mare însemnătate pentru istoria culturală a noastră, a răsărit traducerea s. Scripturi în limba română, efectuită de cătră Stefan *Herse*, Român aparținător bisericii reformate, dar originar din *Caransebeș* și tovarăș de muncă superintendentului calvin Mihai Tordaș. În cărțile vechi ni-s'a păstrat numele acestui compatriot al nostru cu ortografie străină „Herese”, pecând numele lui adevărat va fi fost: „Hârce”, ceea ce în graiul nostru bănățenese înseamnă: șoarece. Cu diminutivul, acest nume, adică: Hârceilă, se află și azi în Caransebeș o familie foarte ramificată, care azi se serie: Hertilă, deși poporul îi pronunță numele și azi: Hârceila.

Tot Caransebeșul este patria unui alt bărbat cunoscut în literatura noastră națională: *Mihai Haliți*, care la 1674 a scris și tipărit românește **cu litere latine**, cunoscuta odă

adresată savantului medic și profesor, calvinului Francisc Pariz Păpai din Aiud, cu prilejul promovării acestuia întru doctor în medicină la universitatea din Basel.

Tot în a doua jumătate a sec. XVII. a scris și tipărit un autor din Caransebeș ori Lugoj până azi necunoscut, un dicționar român-latin, **tot cu litere latine**.

Și fiindcă vorbim de probe de o scriere cu folosirea literelor latine, ceva neobiceiuit pe timpul acesta, apoi Caransebeșul oferă în direcția aceasta o contribuție foarte prețioasă, necunoscută, până acum în istoria literaturii noastre naționale. Sunt 2 notițe, ca și cari se obicinuiau în timpurile vechi, prin cărțile bisericești de către preoți, călugări, cântăreți de strană ori de învățători, pentru a fixa unele evenimente pentru posteritate. Scriitorul acestor notițe este preotul *Lazăr Popoviciu* din Caransebeș, care într'un Mineiu slăvean pe luna Septemvrie, tipărit la 1724, scrie următoarele **cu litere latine**:

„Septemvrie mza și am scris întru aceste table eu dascălul.... am venit în țara Bănatului.... dascăl de am învățat gramatica în școala Caransebeșului, care acum sunt preot deservit iar în Caransebeș. Preotul.... August 14, 1748“.

Pe tabla unui sinaxar slăvean tot Lazăr Popovici scrie, *tot cu litere latine*, o a doua notiță, de cuprinsul următor:

„Scrisam Lazar Popovici diaconul din satul Iaz. Caransebeș Martie 4. 1748“.

Afară de școlile românești aflăm deja la 1566 urme de existența unei „școale a papistașilor“, iar în sec. XVII. ni-se face amintire de o școală a reformatilor calvini, în care copiii români li-se propuneau învățăturile calvinești din catehismul lui Stefan Fogarași, tipărit la 1648 în Lugoj.

Călugării franciscani începând cu 1725 susțineau și ei o școală primară.

Organizarea în toată regula a școlilor în fosta Ungarie se datoroște fostei regente Maria Terezia. Din notița de mai sus a preotului Lazăr Popovici reiese, că acest preot a cercetat o școală gimnazială ce a existat pe vremea sa în Caransebeș. „Gramaticile“, amintite în notița lui Popovici au fost clasele I și II a gimnaziului. Antemeierea acestui gimnaziu se datoroște călugărilor franciscani, cari pe la 1742 înființează în orașul nostru și teologie rom.-cat.

Ce se atinge de școlile românești, putem afirma, că orașul nostru la 1748, când scria preotul Lazăr Popovici, își avea deja școala sa românească publică. O consemnare oficială din 1772 ne servește și cu date pozitive despre existența faptică a unei școale publice aici.

Chestiunea învățământului a luat, cu înființarea așanumitului confiniu militar în părțile

noastre, alt curs. Acest confiniu militar, sau scurt numit și „granița“, s'a înființat ca o necesitate pentru asigurarea granițelor țării de invaziunile dușmane. Sub regimul militar al graniței, Caransebeșul primește mai întâiu o școală așanumită trivială, la 1821 orașul nostru avea câte o școală capitală, una de fete, una matematică și una națională. La 1858 se deschide în Caransebeș o școală regimentală, cu 3 cursuri, la care propun ofițeri. Școala aceasta există până la 1871/2, când locul i-l ia școala numită „civilă“ și când s'a deschis apoi o școală primară cum este ea astăzi. Atât una, cât și alta, cari până aci erau în despărțăminte deosebite, cu limba de propunere germană și română, cu începutul anului 1876 au fost maghiarizate, rămânând sentinela credincioasă a învățământului românesc în Caransebeș numai școala primară confesională.

(Urmează)

Desvoltarea istorică a chestiei apicole.

(După Söter).

de preotul Iosif Mircea.

(Continuare).

Cu cât a făcut omul cunoștință mai de aproape cu albinele, cu atât mai vârtos s'a interesat de ele; curiositatea generală acum a început a se manifesta în diferite direcții; zoologii au recunoscut marea importanță a micii insecte, iar eutomologii au rămas surprinși de răpitoarele însușiri ale acestei insecte înzestrate cu un exterior așa de puțin pretensiv; anatomicianul, fiziologiceanul a arătat interes deosebit față de miraculoasa construcție a infimei mașinării și față de și mai miraculoasa ei funcțiune; psihologul s'a interesat de manifestațiile surprinzătoare ale instinctului și rațiunii ei; filosoful admiră serioasa ei consequență; pe poet îl încântă misticismul ei; iar după-ce s'a evidențiat, că ce rol important îndeplinesc albinele prin fecundarea florilor, ele au devenit idolatrizate și de: agronomi, grădinari, pomicultori.

Bogatul s'a îndeletnicit cu albinele din plictiseală, săracul pentru venit; iar numărul celor ce au căutat în ocupațiunea cu ele uitare, mângăere și izvor nesecat de meditații, este nemărginit.

Fiecare a aflat în albiți ceva, ce l-a interesat mai de aproape, astfel: teologii măreția lui Dumnezeu; moralistii cele mai frumoase exemple morale; politicianii cea mai perfectă formă de guvernament, artiștii, esteteii, matematicii au admirat marea artă a construcției și figurile geometrice neescepționabile; pedagogii le-au luat de modele; cel mai mare a fost însă numărul amatorilor de natură, cari mai ales pentru aceea au

gasit de interesanta lumea albinelor, pentruca au crezut a li putut afla in ea copia infima — e drept — dar surprinzator de fidela a macrocosmosului, cu atmosfera sa proprie, cu caldura unezeala, fenomene naturale, cu domeniul propriu și cu locuitori, ce duc o aspra lupta pentru existență; nu ea și când manifestatiile naturii și macrocosmosului ar fi mai puțin interesante, ci pentruca față de toate acestea ne simțim pitici; din contra: față de lumea cea mica a albinelor, peste care stapânește omul în chip de providență — ne simțim mari, puternici, și mult mai asemănatori lui Dumnezeu.

Și din considerare față de acestea e foarte de înțeles, dacă chiar dela început, purcezend dela cea mai umilă până la cea mai înaltă stare sociala și culturală, atât de mulți s'au interesat și se interesează și acuma de albini, deși o mare parte o are în aceasta și folosul material al albinelor, ba la mulți, chiar acesta e îndemnul principal al interesului; dacă însă pentru prima oară privește cineva în lumea albinelor, nici nu observa, ca acolo este și miere; viața luminoasă, ordinea cea fără pereche, curățenia cea exemplară, solidaritatea cea înepeturbabilă, diligența cea neobosită și minunata construcție atât de mult îi farmeca, încât nici de cum nu și poate stăpâni izbucnirea unui strigăt de admirație.

Iar când cetim din Plinius, ca chiar și în epoca de inflorire a Romei, mai mulți, retragându-se din societatea omenească, s'au adăncit în o liniștită contemplație asupra prăsirii și activității albinelor: că Solisi Aristomachus a trăit 58 ani numai pentru albini, iar Philiscus Thasius — care pentru aceasta a primit numele de Agrius — și-a aflat toată desfatarea vieții sale în albini; amintindu-ne și exemplul lui Huber, cel lipsit de lumină, care nu s'a plâns niciodată, ca nu vede cerul cel vânat, soarele, covorul cel vrajit al florilor și nimica din ceea-ce farmeca ochii și bucură inima, — pentruca în albini și-a aflat o mângăere atât de pătrunzătoare, încât s'a împăcat cu soarta, ba ce e mai mult, s'a putut simți chiar și fericit: noi, cei cari de ani de zile, ne îndeletnicim cu albinele, și aflăm în ele zilnic noui bucurii, simțim, că aceasta n'ar fi lucru imposibil nici chiar în timpul de față cel atât de adânc îmbibat de regretabile concepții materialiste.

Așa se vede, ca este ceva adevăr în aceea, ca albinele se înrădăcinesc în inima omului ce se ocupă cu ele și rămân vecinic acolo, pentruca cine a făcut cunoștința și s'a împrietenit odata mai de aproape cu albinele, nici de cum nu se mai poate despărți de ele.

Ori-ce pasiune cu vremea se vindecă, numai interesul față de albini nu poate trece cu vremea, ci rămâne până la moarte: pentruca dacă singure

albinele servesc și de material bogat și interesant pentru omul de orice cultură și vârstă: acea fermecătoare lume mică, în care trăiesc, formează un izvor inepuisabil pentru științele naturale și deschide minții cercetătoare a omului un câmp nemărginit pentru studiu, descoperindu-ne totodată din zi în zi și noiți minuni naturale, cari nu sunt nicăiri atât de dese, ca în lumea albinelor.

Nu e mirare deci, dacă și savanți mondiali au aflat albinele vrednice, de a se ocupa cu ele dupa merit, sau ca unii întreaga lor viață și-au consacrat-o albinelor; ba aflăm de natural și aceea, că pe marele Swammerdam atât de mult l-a mișcat atotputința și nemăsurata înțelepciune a Creatorului, pe care a văzut-o în alcătuirea și organizarea așa de minunată a lumii albinelor, încât în oftări evlavioase și-a însemnat rezultatul cercetarilor; iar după-ce și-a mântuit clasica-i opera, și-a depus condeiul, recuisitele și s'a retras în sine-și în convingerea, că obiect mai demn de prelucrat de acuma în zădar ar mai căuta. Ca un interes așa de mare al lumii savanților n'a putut rămânca fără rezultat, nu-i decât firesc; așa s'a întâmplat, că albinele au jucat un rol important și în domeniul dezvoltării științelor, pentruca atâtea legi naturale s'au descoperit prin concursul direct al albinelor, și atâtea altele au primit, mulțămită lor, o sancțiune.

Un loc important au ocupat albinele din cele mai vechi timpuri și în viața publică; creștinismul le-a luat sub un deosebit scut: s'au bucurat mai departe de mare considerație și pentru faptul, că au servit nutremânt lui Ioan Botezătorul și lui Isus Hristos, iar de atunci mâncare de post credincioșilor și ceară, ca jertfă arzătoare pentru altar: însușirile lor psihice, moravurile lor atât de armonios încopciate cu creștinismul le-au ridicat în rândul animalelor sfinte.

După tradiția populară albinele nu creapă, ca alte animale, ci mor ca omul.

În episcopul Sf. Ambrosie au primit un deosebit sfânt protector și au fost așezate sub scutul unor legi aspre — în Sacsonia chiar și în veacul al XVI. *hoții de albine se pedepsau cu exil* și chiar și cu *moarte* — domnitorii și le-au ales de simbol, și chiar și biserica creștină catolică s'a asemănat cu societatea albinelor.

Cei ce se ocupă cu prăsirea albinelor nu s'au mulțămît cu aceea, ca să trăiască solitari nobilei lor pasiuni, ci însoțiți în reuniuni, după modelul albinelor, au început a lucra cu puteri unite. Astfel s'au creat primele reuniuni apistice; iar membrii lor formau o clasă socială deosebită și privilegiată, cu concepții, limbă, obiceiuri, legi și jurisdicție proprie; cu tradiții și credințe proprii, din cari au rezultat legendele, basmele și superstițiile proprii.

È destul dacă amintim numai, că prăsirea albinelor nu numai a dat ocupație multor oameni, ci a dat impuls și dezvoltării industriei, înavuțindu-o prin multe soiuri de descoperiri.

E firesc deci, dacă un interes așa de mare și de multilateral, a exercitat o influență favorabilă nu numai în ce privește estinderea practicei, ci și în ce privește dezvoltarea literaturii apistice.

E în deobște cunoscut, că apiculorii sunt scriitori pătimiși, iar cine s'a indelefnicit cu albinele, fără întârziere a scris și carte despre ele; ba au scris mulți despre albină, cari în practică nici nu s'au ocupat cu ele — ceea-ce dacă a adus la lumină, deoparte, multe lucruri slabe, de altă parte discuțiile provocate curățind ideile: au influențat în mod favorabil dezvoltarea cunoștințelor apistice.

Astfel literatura apistică a luat proporții așa de formidabile, încât F. Huber, marele cunoscător al albinelor, deja cu 100 ani înainte a putut zice, că nici o națiune sau țară n'a avut atâția istoriografi, ca republica acestor insecte harnice.

(Urmează)

Mărgăritare.

1. Tabloul celor 3 virtuți creștinești.

Un artist a eternizat cele trei virtuți creștinești prin trei chipuri de fecioare. Cea dintâiu (credința) purta o haină vânată, ținând crucea'n mână. A doua (nădejdea) avea o haină verde iar în mână ancora. A treia (iubirea) purta haină albă iar în mână ținea o inimă.

Colorile și cele 3 simboale: crucea, ancora și inima sunt foarte potrivit alese. Vânat este anume coloarea firmamentului, simbolizând îndreptarea privirei noastre spre ceriu, credința. Verde e te coloarea primăverii, simbolul tinereței și al nădejdei. Albă este coloarea luminei, deci simoolul luminării în ceriu, unde iubirea lui Dumnezeu pe toți sfinții îi luminează. Tot astfel de ingenioase sunt și simboalele: Crucea simbolizează credința, care se bazează pe învățăturile Mântuitorului răstignit. Ancora este simbolul nădejzii, pentrucă nădejdea e scut omului în strâmtoare, întocmai ca ancora pentru o corabie în vremea furtunei. Inima este simbolul iubirei, prin bătăile ei sigure și cu tact.

2. Mângâierea unei răduve.

S. Ioan Gura de aur, episcopul Constantinopolului († 407) a mângaiat pe o femeie tinera din o familie distinsă, care după o scurtă feri-

cita căsătorie de 5 ani și-a pierdut barbatul, prin următoarele cuvinte: Dacă ți-s'ar fi promis, ca barbatul tau ar deveni domn peste tot pământul, însă cu acea condițiune, ca tu să fi despărțită de el 20 de ani, după trecerea cărora să-l recapeți împodobit cu coroană împărătească, sceptru și în purpură, iar tu să șezi lângă el pe acelaș tron; oare nu cu toată bucuria te-ai fi învoit la despărțirea asta, și oare nu i-ai fi păstrat deplină credință în decursul acestei despărțiri? De aceea supoartă cu răbdare această despărțire, nu de dragul unei împărății pământești, ci din dorința după împărăția cerească, ca să-ți capeți din nou bărbatul, nu în hainele trecătoare regești, ci în haina glorioasă a nemuririi. Și fer. Augustin a zis cătră o fecioară, al cărei frate murise: Îndreaptă-ți inima cătră ceriu și se vor usca lacrimile tale!

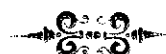
3. „Limba foc este”.

Un rege egiptean a trimis înțeleptului grec Pittacos un animal pentru jertfă, rugându-l ca dintr'ânsul să-i retrimită bucata cea mai bună, dar totodată și cea mai rea. Înțeleptul i-a trimis numai limba animalului cu acea observare, că limba e cea mai bună, dar totodată și cea mai rea. Că de fapt așa este ne dovedește și limba oamenilor. Când cineva o folosește spre lucruri bune, e dulce ca mierea, când însă spre lucruri rele și urăcioase, este cea mai rea bucată a corpului omenesc. Înțeleptul grec a judecat drept. Cu nici un organ omul nu păcatuește așa ca cu limba. Înțeleptul Sirah a zis: „Mulți au căzut de ascuțitul sabiei, dar încă și mai mulți sunt cari au pierit din pricina limbei lor proprii (28, 22). Iar apost. Iacob: „Limba mic membru este, dară mult se laudă“ (3, 5).

4. Doi servitori.

În serviciul unuia și aceluiaș domn lucrau laolaltă doi servitori, unul creștin și altul păgân. Când stăpânul s'a depărtat puțin de lângă ei, a zis servitorul păgân, să încetăm lucrul, domnul s'a dus de lângă noi. Servitorul creștin a răspuns: Domnul meu însă nu-i dus, el privește de sus din ceriu spre mine. Pe când păgânul fura timpul, creștinul lucra mai departe. Numai religiunea creștină produce în lume astfel de oameni conștiințioși și cu frica lui Dumnezeu. „Ochii Domnului de zeci de mii de ori sunt mai luminoși decât soarele și privesc la toate căile oamenilor și văd toate părțile cele ascunse“. (Sirah 23, 27—28).

Trad. de: N. V., preot.

Ș T I R I

Aniversarea zilei nașterii M. Sale Regelui nostru Ferdinand I s'a serbat cu o deosebită solemnitate în orașul nostru, Marți în 24 August a. c. La ora 10 a. m. s'a oficiat în toate bisericile serviciu divin cu asistența delegaților diferitelor autorități. În catedrală a oficiat serviciul religios protopresbiterul S. Șandru, asistat de protopresbiterul G. Petrescu și preotul militar N. Bădini, în prezența reprezentanților tuturor autorităților militare și civile și a unui număr însemnat de credincioși. M. Sa a implinit 53 de ani dela nașterea Sa. După slujba religioasă, Dl. Loc-Colonel Marinescu și întreg corpul ofițeresc a vorbit soldaților înaintea catedralei cu frumoasa cunoștința și demnitate de Român ce-l caracterizează despre importanța zilei de serbează azi întreaga suflare românească.

La fel, cu o rară însuflețire s'a serbat în 19 August a. c. în ziua sărbătorii Schimbării la față și *aniversarea victoriilor dela Mărășești* cu care prilej imnosul loc. colonel Marinescu a vorbit soldaților înaintea catedralei cu frumoasa cunoștința și demnitate de Român ce-l caracterizează despre importanța zilei de serbează azi întreaga suflare românească.

Di Dr. Petru Ionescu a fost numit subdirector al învățământului cultelor străine.

Parastas solemn pentru Mihai Viteazul. Din prilejul transportării și așezării solenne a capului marelui Voevod și erou al neamului, *Mihai Viteazul*, la Mănăstirea Dealului, Joi în 13-26 August a. c. s'a oficiat în catedrala noastră din Caransebeș un parastas solemn pentru vecinica odihnă a sufletului marelui adormit de cătra noul nostru episcop P. C. Sa părintele arhimandrit *Dr. Ioșif Tr. Bodescu*, asistat fiind de protopresbiterul S. Șandru și preotul militar N. Bădini. De față au fost toate autoritățile militare și civile.

Un frumos dar episcopesc. Episcopul unit al Lugojului, P. S. Sa Dr. Valeriu Frințiu, a dăruit pentru ajutorarea parohiilor sale sermane suma de 2 milioane coroane, iar pentru fondul diecezan 100.000 cor. Iată un arhipăstor adevărat și plin de iubire față de biserică sa, al cărui gest de principială milostivire în goana vertiginosă de acaparare a bogățiilor lumenești din zilele noastre, are un *deosebit* și important tălc.

Proiect de lege pentru aranjarea dotației clerului. În ședința din 18 August a. c. ministrul cultelor Oct. Goga a depus pe biroul Senatului un proiect de lege, care prevede o urcare de 30 la sută a dotației dela stat pentru preoțimea din întreaga țară.

Înscrierile la institutul nostru teologic pe anul școlar 1920-1921 se vor face dela 1-3 Septembrie st. v. Elevii cari se vor înscrie pe cursul I plătesc 90 coroane taxa de înscriere, iar cei de pe celelalte cursuri solvesc 80 coroane.

Înscrierile la liceul „Traian Doda” din Caransebeș pe anul școlar 1920-21 vor avea loc în 11-15 Septembrie st. n. c. Tot atunci se vor ține și examenele de corigență și integrale. Cei ce se înscriu pentru prima oară se vor prezenta însoțiți de părinți sau tutori și vor aduce cu sine următoarele documente: 1) Certificat școlar despre absolvirea clasei IV primare; 2) Extras matricular de naștere; 3) Certificat de revaccinare. Celelalte aduc numai certificatul școlar și extrasul matricular. Taxa de înscriere e 31 Lei, didactrul pentru clasele inferioare e 60, pentru cele superioare 80 Lei

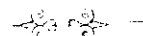
și se poate plăti în rate. În privința manualelor sa se cerea avizul direcțiunii. Elevele de clasele I-VI sunt invitate sa se înscrie la liceul de fete din Timșoara sau Arad. Anul școlar se va începe în 16 Septembrie st. *Direcțiunea.* 2-3

O nouă școală normală (preparandie) de fete. În acest an școlar se va deschide la Arad o școală normală de fete, organizată după tipul școlilor normale din vechiul Regat, având 6 clase. Anul acesta va funcționa numai cu primele 3 clase.

Candidatele pentru cursul I vor trece un examen de admitere, care constă din probe orale și scrise din limba română.

Elevele vor fi interne. Ministerul alocă 15 burse și 15 semiburse de fiecare clasă, elevelor merituoase, dar lipsite de mijloace -- celelalte vor fi solvente și vor plăti lunar 300 cor. pentru întreținere. Petițiunile de primire se vor adresa revizoratului școlar din Arad până la 10 Septembrie a. c. Acte: Certificat de absolvire a cel puțin 4 clase primare. 2. Extras de naștere (vârsta de primire 12-15 ani). 3. Actul de vaccinare. 4. Certificat de paupertate. Fiecare elevă, bursieră ori solventă va contribui cu următoarele alimente: 100 kgr. grâu, 50 kgr. cartofi, 5 kgr. unsoare, 10 kgr. fasole, 3 kgr. săpun și 50 ouă. Apel părinților!

Convocare. Comitetul central al „Asociației culturale din Banat” sub actul Nr. 70 1920, în scopul răspândirii și circularii culturii românești pe întreg teritoriul istoricului nostru Banat, și în scopul închegării straturilor noastre sociale într-o singură societate menită să sprijinească în primul rând școala românească -- împărțând Banatul în 20 de despartământuri m'a însărcinat ca din comunele plasei noastre să organizez despartământul Bisericii-albe. Considerând, că acest despartământ e merit să devină citadela cea mai puternică a culturii românești pe seama Românilor de sub jugul străin, convoc pe 16-29 August la 3 oare p. m. în școala din Făcășdia pe toți fruntașii despartământului, pe d-nii preoți, învățatori, funcționari și alți intelectuali și poporani, în scopul constituirii comitetului despartământului. Întrucât împrejurările admit și biroul central se va reprezenta printr-un membru al său la constituire. Comisar: *Dr. Ilie Grosșianu* șefjudecător.

Cronica culturală și literară.

Și numeri 5-6 din „Noua Revistă Bisericească” aduc studii și notițe foarte instructive din și pentru viața noastră bisericească în frunte cu o epistolă circulară către toate bisericile ortodoxe din lume, a mitropolitului primat **Dr. E. Miron Cristea** despre suirea I. P. S. Sale pe tronul primăției al bisericii noastre ortodoxe din România întregită și cu o prea frumoasă cuvântare a I. P. S. Sale, rostită cu cunoscutul talent de distins cuvântător, la congresul „Societății macedo-române”. Remarcăm începutul eminenței conferințe a învățatului teolog al bis. ort. române **arhimandritul Iuliu Scriban** asupra întrebării ca „de unde și trage viața religioasă”, (ținută la fundațiunea „Carol” din București; combaterea adventismului cu cuvintele Scripturii, traducere după A. I. Polock de părintele **D. Cornilescu** și cronica educativă-religioasă despre un institut biblic și o editura bisericească de **Di P. T. Păcescu**. Redacția: Principatele-Unite Nr. 60.

Kapsoulul satelor noastre, învățătorul din Jdoara **G. Bălțean (G. B.)** cu duboase accente pornite dintr'un puternic și frumos simț de caldă credință și din o nesfârșită dragoste pentru înaintarea pe calea binelui și a luminării neamului său, — își aduna în volim minunatele sale cântece, cari, în coloanele ziarului „Drapelul” din Logoj, ani de-a rândul au înseninat, de atâteaori, gândurile noastre chinute din vremea parjolului anilor de suferință și obidă a războiului ce ne-a adus mântuirea atât de așteptată. Folositoarea carte cu care acest delicat și modest dascăl din cuprinsul vieții liniștite dela sate și-a dăruit neamul său, n'ar trebui să lipsească de pe masa nici unui sălean cărturar. El se va regăsi în întregime în cântarea, rugăciunea și vorba bunului învățător. Cântarea Dnui G. Bălțean este o faptă pozitivă românească, și de o reală și durabilă valoare literară și culturală.

Din „*Nova Revista Bisericească*”: Direcțiunea Tipografiei Cartilor Bisericești din București studiază chestiunea înființării **unei școli de orfani de războiu**. Copiii vor învăța aci arta tipografică, a legătoriei de cărți și iconografiei. Vor fi crescuți în spirit creștin și a național prin aplicarea unei pedagogii speciale. Profesorii vor fi elevii seminariști și normaliști. Din acești copii se vor recruta agenții creștinismului național. Ei vor face serviciu de colportaj ambulant în trenuri, gări, piețe, bălciuri, stațiuni balneare, școli, cazărni, hramuri etc. Ei vor fi viitorii maestri ai tipografiilor ce se vor înființa în sfintele mănăstiri. Cei cu înclinațiuni muzicale vor putea fi întrebuințați ca cântăreți bisericești. Pentru susținerea acestei școli se va apela și la caritatea publică. Atragem atențiunea Ven. noastre preoțiimi asupra acestui fapt, căutând să trimită și din orfanii noștri de războiu, baieti cu aplicări pronunțate religioase, în numita școală ce se proiectează a se înființa. *E. I.*

Concurese.

Pentru îndeplinirea postului de *învățător* la școala confesională gr. or. română din comuna **Partoș**, tractul Ciacova, se escrie concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Foaia Diecezană”, pe lângă următoarele emolumente:

1. Salar în bani gata dela comuna bisericească 1000 cor.
2. Întregirea dela stat.
3. Cortel în natură cu grădină de 800 st.□
4. Pentru participarea la adunarea generală 60 coroane.
5. Dela inmormântări, unde va fi poftit 5 cor.

Alesul învățător e îndatorat a cerceta s. biserică, a purta cantoratul în și afara de biserică.

Preferiți vor fi acei recurenți cari sunt în stare a înființa și conduce cor vocal pentru-ce alesul va primi o remunerațiune deosebită.

Recurenții au să-și subștearnă petițiile instruate cu documentele de lipsă Prea On. Oficiu ppresbiteral în Ciacova și să se prezente în vre-o Duminică sau sârbătoare în sf. biserică spre a-și arăta desteritatea în cântare însă nu în ziua de alegere.

Partoș din ședința comitetului paroh. ținută la 14 Iunie 1920. 1—3

Trifon Cocora
președ. com. par.

Tima Marta
not. ad hoc.

În conțelegere cu mine: *Augustin Ghilezan*, protopresb.

Pentru îndeplinirea unui post de *învățător* la școala confesională ortodoxă română din **Iladia**, protopresbiteratul Biserica-albă, se escrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Foaia Diecezană”. Emolumente:

1. Salar în bani gata 1500 cor., iar restul ca întregire este votat dela stat.
2. Pentru participarea la adunarea generală și la adunarile despărțămintelor învățătoarești 60 cor.
3. Pentru scripturistica 24 cor.
4. Dela inmormântări unde va fi poftit 2 cor., la inmormântări cu liturghie 4 cor.
5. Locuința liberă și grădină estravilană de 400 st.□
6. Alesul învățător e îndatorat a cerceta regulat sf. biserică, a instrua tinerimea școlară în cântări bisericești și funebreale.
7. A purta agendele scripturistice ale comitetului și sinodului parohial.
8. A compune socoțile bisericești și ale cultului pe lângă o remunerație de 40 cor.

Preferiți sunt cei cu cunoștințe muzicale spre a conduce corul vocal existent. De încălzirea salei de învățământ precum și de curățirea ei se îngrijește comuna bisericească.

Recursele instruate cu documentele de lipsă au a se înainta Venerabilului Conzistor diecezan în Caransebeș, iar recurenții sunt poftiți a se prezenta în vre-o Duminică sau sârbătoare în s. biserică spre a-și arăta desteritatea în tipic și cântarea bisericească, nici decum însă în ziua de alegere.

Iladia din ședința comitetului parohial, ținută la 6-12 August 1920. 1—3

Pavel Murgu

președintele com. par.

Simeon Luca

notarul com. par.

În conțelegere cu Consistorul diecezan.

Pe baza ordinațiunii Ven. Conzistor diecezan ddto 16 20 Iunie a. c. Nr. 909/1920 Sc. se escrie concurs pentru îndeplinirea postului de *învățător* dela școala confesională gr. or. rom. din comuna **Macedonia**, protopresbiteratul Ciacovei, cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Foaia Diecezană” cu următoarele emolumente:

1. Salar fundamental dela comuna bisericească 1000 cor., iar restul se va cere dela stat.
2. Pentru scripturistica 20 cor.
3. Pentru conferința și adunare generală 30 cor.
4. Paușal de grădină fiind aceasta numai de 200□stânjeni 20 cor.
5. Dela inmormântări 2 cor.
6. Cortel în natură.

Alesul învățător este obligat a conduce tinerimea școlară la toate serviciile dumnezeiești, a purta cantoratul în și afara de biserică, a instrua elevii și elevele de școală în cântările bisericești, a conduce corul deja existent, a purta agendele scripturistice și a compune socoțile cultului și bisericii pe lângă o remunerație de 40 coroane.

Doritorii de a ocupa postul acesta au a subșterne petițiunile lor prevazute conform normelor prescrise Prea On. oficiu protopresbiteral din Ciacova și să se prezinte în vre-o Duminică sau sârbătoare în sf. biserică spre a-și arăta desteritatea în cântare și tipic, dar nu în ziua alegerii.

Macedonia din ședința comitetului parohial ținută la 20 Iulie 1920.

Nicolae Tuca m. p.
paroh președ. com. par.

Ioan Ogodescu m. p.
not. com. par.

În conțelegere cu mine: *Augustin Ghilezan*, protopresb.

Pentru îndeplinirea postului al II-lea de *învățător* la școala confesională ortodoxă română din **Curtea**, protopresbiteratul Făgetului, se escrie concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Foaia Diecezană”.

Emolumentele :

1. Salar în bani gata 1200 cor.
2. Pentru cortel și grădină dacă nu capătă în natură, 1000 cor.
3. Paușal scripturistică 24 cor.
4. Pentru adunarea generală și conferința dacă va lua parte 50 cor.

Pentru încălzirea și curăprea salei de învățământ se îngrijește comuna bisericească.

Alesul învățător este îndatorat a cerceta însuși regulat s. biserică, a purta cantoratul în și afară de biserică, a compune socoșile școlare, bisericești și fundaționale.

Doritorii de a ocupa acest post au să-și subștearnă petițiile Prea On. Oficiu protopresbiteral în Făget și să se prezinte în vre-o Duminică sau sârbătoare în s. biserică însă nici de cum în ziua de alegere.

Curtea din Ședința comitetului parohial ținută la 20 Iunie 1920. 1—3

Fillmon Titel

președinte.

Samson Todesercu

notariu.

În conțelegere cu mine: *Sebastian Olariu*, protopresb.

Pentru ocuparea definitivă a postului *învățătoresc* dela școala confesională gr. or. română din **Șoșdea**, tractul Buziaș, se escrie concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Foaia Diecezană”.

Emolumentele :

1. Salar dela cult 1200 cor., iar restul întregire dela stat.
2. Cortel în natură cu grădină 800 st.□
3. Pentru conferință și adunarea generală 150 cor.
4. Pentru facerea socoșilor și agendele scripturistice 100 cor.
5. Scripturistica 50 cor.
6. Pentru conducerea corului deja înființat 200 cor.
7. Folosința a 5 jughere pământ pe care l-a luat pe nedrept fostul regim dela școala confesională pentru școala de stat și pe care e speranță că-l vom reprimi; așadară numai în cazul că-l vom reprimi e obligator punctul 7 pentru comuna bisericească.
8. Dela înmormântări 10 cor.

Alesul învățător e dator a purta cantoratul în și afară de biserică, a instrua școlarii în cântările bisericești, a purta scripturistica și a face socoșile oficiale pentru remunerațiile de mai sus.

Șoșdea din ședința comitetului parohial ținută în 20 Iulie 1920. 1—3

Petru Bohariu m. p.

președ. com. par.

Traian Mioc m. p.

not. com. par.

În conțelegere cu mine: *Ioan Ghețiu*, adm. protopresb.

Pentru ocuparea postului de *învățător* la școala confesională gr. or. română din **Ramna**, tractul protopresbiteral Bocșa-montană, se escrie a II-a oară concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Foaia Diecezană” pe lângă următoarele emolumente:

1. Salar în bani gata dela comuna bis. 1000 cor.
2. Întregirea dela stat.
3. Cortel în natură cu grădină de legume 800□.
4. Un estravilan.
5. Pentru scripturistica 50 cor.
6. Pentru participarea la adunarea generală 60 cor.
7. Dela înmormântări 4 cor., parastase 2 cor.

Alesul învățător este îndatorat a cerceta sf. biserică, a purta cantoratul în și afară de biserică și a purta și încheia socoșile bisericești și ale cultului.

Preferiți vor fi acei, cari sunt în stare a conduce corul vocal existent, pentruce alesul va primi o remunerație deosebită.

Recurenții au să-și subștearnă petițiile instruate cu documentele de lipsa Prea Onoratului Oficiu protopresbiteral în Bocșa-montană și să se prezinte în vre-o Duminică ori sârbătoare în sf. biserică spre a-și arăta desteritatea în cântare, însă nu în ziua de alegere.

Ramna, din ședința comitetului parohial ținută în 12 Iulie 1920.

Ioan Pincu

președ. com. par.

1—3

Ioan Pascu

not. com. par.

În conțelegere cu mine: *Mihail Gaspar* protopresbiter.

Pentru ocuparea postului de *învățător* dela școala confesională gr. or. română din comuna **Ciorda**, protopresbiteratul Bisericeii-albe, devenit vacant, se escrie concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Foaia Diecezană”.

Emolumentele sunt :

1. Salar în bani gata 1000 cor.
2. Eventuale gradațiuni se asigură din ajutorul de stat ce se va cere.
3. Pentru participarea la adunarea generală și conferințele învățătoresci 50 cor.
4. Pentru scripturistica 20 cor.
5. Cortel în natură cu grădină de 600□.

Alesul învățător este îndatorat a cerceta regulat sf. biserică în Duminici și sârbători, a purta cantoratul în și afară de biserică și a instrua tinerimea școlară în cântările bisericești.

Recurenții au a se prezenta în sf. biserică în vr'o Duminică s'au sârbătoare pentru a-și arăta desteritatea în tipic și cântarea bisericească.

Recursele instruate cu documentele de lipsă adreseate comitetului parohial din Ciorda, să se subștearnă conzistorului diecezan.

Ciorda din ședința comitetului parohial ținută la 17.30 Mai 1920.

Păun Pêrvu

președinte.

1—3

Ioan Bocșan

notariu.

În conțelegere cu mine: *Traian Oprea*, protopresbiter.

Pe baza ordinațiunii conzistoriale ddo 8 Ianuarie 1920 Nr. 3833 B. ex 1919 se eserie concurs pentru ocuparea parohiei de clasa a II-a din comuna **Vrani**, protopresbiteratul Bisericii albe, devenita vacanta prin moartea parohului Alexandru Atanagea cu termen de recurgere de 30 zile dela prima publicare în „Foaia Diecezaă”.

Emolumentele:

1. Una sesiune parohială.
2. Casa parohială constatatoare din 3 chilii, culină, cămară, celariu și alte supra edificate.

3. Stola uzuată.

Toate dările dupa venitele împreunate cu aceasta parohie le va solvi parohul ales.

Rugările de concurs instruate conforma normelor din vigoare să se subștearna Venerabilului Conzistoriu diecezan în Caransebeș.

Concurenții să se înfațișeze în vre-o Duminică ori sârbătoare în sf. biserică, dar nu în ziua de alegere.

Vrani din ședința comitetului parohial ținută la 26 Aprilie 1920.

Comitetul parohial.

În conștelegere cu mine: *Traian Oprea*, protopresbiter.

Nr. 1946 B. ex 1920.

Acest concurs se publică cu adausul, că se susține decusul conzistorial ddo 9 Aprilie 1918 Nr. 2169 B și respective că, pe baza aliniatului ultim din § 29 al regulamentului pentru parohii, și pe baza decusului conzistorial ddo 3 Martie și respective 12 Aprilie 1914 Nr. 3053, ridicat și la valoare de conclus sinodal cu conclusul Nr. prot. 33 ex 1914, se comunică obligământul credincioșilor de a presta și birul parohial, care este o parte legală a dotației preotești.

Caransebeș din ședința conzistorială ținută în 25 Iulie 1920.

3--3

Filaret Musta

arhimandrit, vicariu episcop

Pentru întregirea postului de *învățător* la școala confesională gr. ort. română din comuna **Doclin**, protopresbiteratul Boeșei-montane, se eserie concurs cu termen de 30 zile de recurgere dela prima publicare în „Foaia Diecezană” pe lângă următoarele emolumente:

1. Salariul în bani gata 1275 cor. Întregirea este votată de stat.
2. Pentru lemne de școală și învățător 300 cor.
3. Scripturistica 30 cor.
4. Pentru adunarea generală 50 cor.
5. Pentru conferința învățătorescă 20 cor.
6. Dela înmormântări unde va fi poftit poftit 5 cor.
7. Locuința liberă în edificiul școlii constatatoare din 2 odăi, 1 culină și 1 cămară.
8. Gradina școlii în estenziune de 800[] și 1 jugăr pământ/estravilan.

Alesul învățător este indatorat a cerceta sf. biserică, a purta cantoratul în și afară de biserică și a purta și încheia socoțile bisericii și a culturii.

Preferiți vor fi aceia cari sunt în stare a conduce corul vocal deja existent, pentru ce vor primi o remunerație deosebită.

Recurenții au să-și subștearna petițiile instruate cu documentele de lipsă Prea Onoratului Oficiu protopresbiteral în Boeșa-montană și să se prezinte în vr'o Duminică sau sârbătoare în sf. biserică spre a-și arăta desteritatea în cântare și tipic, însă nici de cum în ziua alegerii.

Doclin, din ședința comitetului parohial ținută în 20 Iulie 1920.

1-3

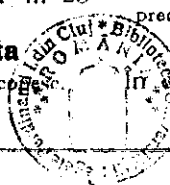
Teofil Bucșa m. p.

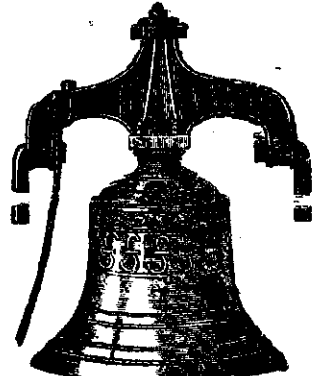
preot și pred. com. par.

Petru Ivan m. p.

not. com. par.

În conștelegere cu mine: *Mihail Gașpar*, protopresbiter.

FIUL LUI ANTONIU NOVOTNY,
turnătorie de clopote
și fabrică de scaune de fier pentru clopote
Timișoara-Fabric.

33-52 **Calculări de preț se trimit gratuit.**